

Winn
ütte
Wanna Jesusse Teenre

Usklik Tunnistus

Gest

Zggawetse Ello

Lotussest.

Leinbe

Piperberg

Saksa eien esmält Leipziki Linan trükki antu.

Nüüd Ma keelen Tartu Linan

Mihkli Gerhardi Grentsiusse kirjoga trükkitu.

1792.

Piperberg Piperberg 1792

Königliche Regierung zu Regensburg
Herrn von ...

29. Aug. (Non)

Wien 13. 1
27. 1

Jesus

29
12 3 4 8
3
16
16
8

I. **S**e pühhä kirri tunnista, et Jummal
teddä mes film ei olle näinu, nink
kõrw ei olle kuulnu, nink Innimisse sõamette
ei olle tulnu, neile om walmistanu, kumma
Teddä armastaw.. a) Ent Temmä om sed-
dä ommille sullasille läbbi pühhä Waimo keä
fik asju, ka neid Jummal sūrwiuēsi nõw-
wap, awwaldanu.

b) Mesamma andwa meile kalli Tunni-
tusē, mes Luggu neile saap ollema, kã sest
Onsusfest mes Jummal om walmistanu neile,
kumma teddä armastawã, õsfallikus sawa;
Nemmä sawa kui Jummal Perrändaja, nink
Kristusē kaas perrändaja iggawetie Rõmo sis-
sen ellämä c). Neid ei sa kũlm, ei ka Pallaw
wairwama, nemmä ei sa ennãmb issonema ei
ka jannonema, nink neide Jho nink Heng
saap wallale ollema figest Wallust d). Ei ka
kurja Waimo, ei ka kurja Innimisse, ei woi
neide lähhũde tulla: Sest nemmä omma om-

a) I Kor 2, 9. b) I Kor. 2, 10. c) Rom. 8,
17. d) Jaan, awwald. 7, 16.

4 Sest iggäwetse Ello Lotusfest.

man Wallo paigan e). Neide seltsin ei olle mu kui õnnis nink armastaja Rahwas, kumma kui Jummalala Engli omma f). Nemmä ei olle ütfindä pühhä Englide seltsin, enge ka Jesusse Kristusse neide Essandä man, nink neile om se suur õnsus, Jummalat nättä g). Neide Jhho om ärrä selletetu, nida kui se ärrä selletetu Jesusse Kristusse Jhho, nink omma Babba, kigest Lõbbest nink Rõrkusfest h). Neide tükiline Tundminne om möda lännu, nink nemmä tundwa nüüd nida, nida kui nemmä Jummalast jo siin ajalikkun Ellun tuttus sanu; se om, Täwweusse sissen i). Nemmä paistwa ni kui Tähhe f) nink elläwä ilm muudmatta Mele hään, nink ilm wäljä pajatamatta Nuwustusse iggäwes l). Seperräst pitwa n. auwustawa nemmä Jummalat ilm mahha jätmättä kige pühhä Englidega m). Neile ei olle Päiwa Walget waja; sest Jesusse Kristusse auwo paistminne annap neile allast õige suurrt rõmustawat Walget n). Se Liin, kun nemmä elläwä, om ausa n. ülle kige asja illus o). nink sääl sissen omma paljo Jummalast walmistetu Honid p). Se kii n. ka weel

- e) Matt. 25, 41. f) Matt. 22, 30. g) Hiob 19, 26. h) 1 Kor. 15, 44. i) 1 Kor. 13, 12. k) Dan. 12, 3. l) Jaan. awwald. 7, 17. m) Jaan. awwald 5, 11. 12. 13. n) J. a. 21, 23. päät. 22, 5. o) pat. 21, 10. p) Jaan. 14, 2.

weel ennám om púhán Kirjan sest tomo-
tetu. Zummal armastap neid Fui omme
Latsi: Níða kui Temmá eessi líf neid Silmá
Wee: písfarit saap árrá púhkmá q). Kristus,
Fá omma foggodust fenni Ajani kui Veigmees
om armastanu n. fairsnu, jááp temmále
núúd iggawes, níkf elláp neibega figen sóa-
melikkun n. ónsan Armun r). Ent nemmá
fitwá teddá iggáwes, seperráft, et Temmá
neid armastanu, omma Berrega neid Pat-
tust árrá mósknu, níkf Runningas n. Prees-
tres om tennu s).

2. Kui úts waine Inniminne, Fá Comust
Jhho níkf Henge polest om árrá ríkkotu, níkf
pále se fa weel tíjáp, et temmá omme Pattu-
ga seddá sádušse Bannet níkf iggáwest Nuht-
lust om árrá teninu, sest Esásft Taiwan, Pim-
meduše Boimusfest saap árrá pástetus, níkf
Temmá armsa Poja Ríkkusse sísse úmbre isto-
tetus; síš lááp temmá síjn Ma páál úttres ón-
sas Innimíšses. Temmál om Kristusfen se
árrá Lunnastaminne lábbi Temmá Berre, se
om Pattu andísandminne t). Zummal wót-
tap teddá wasta ommas Latses u) níkf or-
mastap teddá níkf kannap hoold temmá eest
Fui úts armas Esá v). Temmá om sesam:

U 3 ma

- q) Jani amwalb. 7, 17. r) páf. 19, 7. s) páf.
21, 9. t) Ew. 1, 7. u) 1 Jaan. 3, 1.
v) Matt. 6, 31:32.

6 Seft iggäwette Elio Potnsseft.

ma Roggodusse Eulifminne, te Kristusse
 Jhho om w) nink seperräst om temmä ka ütš
 Kristusse Eulifmisist y), kumbe Temmäst,
 kui Jhho Pääst armastetas nink kaitsetas y).
 Tälle antas läbbi Kristusse Woimust Pattu
 paggeda, Kurja mahha jättä, hääd tettä z),
 seddä i) Ilma ärrä wäardä a), Satanalle
 wašta saista, nink temmä ülle Woismust
 sada b). Se Jummalä Palge, mes Adami
 siisen kaoteti, jälle läbbi Kristusse temmä si-
 sen wastseft ehhitetas; temmä läap Kristusse
 saarnates nink läap Temmä perrä c). Se
 Pühhä Waim elläp temmä Soäme siisen,
 nink römustap, oppetap, mannitsep, nuht-
 lep, ärrätap, juhhatap, saatap, nink wallit-
 sep teddä d). Ne Waimo sukku, se om, Arm,
 Rööm, Rahho, Kannatus, Söbrus, Hel-
 dus, Usjutawus, Allandus, Tassaus, Puh-
 tus näitwä hendä temmä man e). Nink kui
 temmä Armo siise jäap, siis om täl Osfaust
 Jummalaga; Jummal jäap temmä siise, nink
 temmä jäap Jummalä siise f) Kui Häddä
 temmä päle tullep, siis pallep temmä seddä
 Esä Jesusse Kristusse Nimmel, nink ted-
 dä

w) Gew. 1, 22. 23. y) 1 Kor. 6, 15. y) Gew.
 5, 30. z) Tit, 2, 14. a) 1 Jaan. 5, 4.
 b) Jak. 4, 7. c) Kol. 3, 10. d) 1 Kor. 3,
 16. Jaan. 16, 13. e) Gal. 5, 22. f) 1 Jaan.
 4, 16.

dä saap tötteste kuultus g). Se Jhsanda Engel
 lööp Leeri ikkes temmä ümbre, nink arowitap
 tedda wälä h). Kristus annap tälle omma
 Jhho sūwā nink omma Werd jumwa, nink
 nida jāap temmä Kristusie sisse, nink Kri-
 tus jāap temmä sisse i). Temmä Sōna om
 temma Jalgu kinal, nink üts Walgus
 temmä Teije pääl k) temmä ei käu mitte
 Pimmedän. Temmäle om Dssaus töiste
 Jummalä Lastega, neist tedda armastetas,
 arowitetas, temmä eest palleltas, nink häd-
 dan tedda kanneras l). Temmä tunnep jed-
 dä Esä, seddä iggäwest Töttelikko Jumma-
 lat m), nink Jesust Kristust, kedda temmä
 lähhetänu om, läbbi Pühha Waimo n). Se
 Pelg kumb ikkes Waiwa teep saap lattelikko
 Lotusse sisse kääntus o); sest temmä om Rah-
 ho Jummalaga, läbbi meije Jhsanda Jesusse
 Kristusse, konna tälle temma Pattu omma
 anbis antu p). Temmä tunnep ka Rōmo
 Pühhän Waimun; Sesamma annap Tunis-
 tust temmä Waimole, et temmä Jummalä
 Lats om q) nink hoikap temmä Soāme sis-
 sen — seddä Abba, armas Esä r) konna
 temmä peäs esimä — sest ka üts Jesusse

U 4

Apos:

- g) Jaan. 14. 13. h) L. R. 43, 8. i) Jaan.
 6, 56. k) L. R. 119, 105. l) 1 Kor. 12,
 13. m) 1 Jaan. 2, 14. n) Willip. 1, 29.
 o) 1 Jaan. 4, 18. p) Rōm. 5, 1. q) Rōm.
 8, 16. r) Rōm. 8, 15.

8 Sest iggäwetse Ello Lotusfest.

Alpostel, kã hendã essi wastse Lojusse Gessi-
kus wois armada s), ütlep essi hennest nink
temmä Abbilissist: Meije essime kil paljo t),
sis tunnistap temmä selle Isandalle omme
Pattu, nink se Isand om usutaw nink õige,
et temmä tãlle neid Pattu andis annap, nink
pohhastap teddã figest illekohtust u) nida
om temmä sis rõõmsa nink tennolik, kui tãlle
ka tullep middãke kannatada; mes Jummal
Laste man ei jã mitte ärrã v). Et nüüd üt
Jnniminne sen Saisusfen ütõ õnnis Loom om,
kes woip sest katside mõttelda?

3. Ent se päle tullep weel iggäwetse Ello
Lotus w) mes Jummal Ommille Katsille om
towotanu, nink kummast Allustusfen kõn-
nelti. Sesamma saitsap se sissen, et ütõ Jn-
nimenne, teddã se Essã Pimmedusse Wo-
musfest om ärrã pästnu, nink omma armisa
Poja Kikkusse sisse ümbre istotanu, se iggä-
wetse Ello Lotusse päle, mes Jummal om-
mille Katsille omman Sõnnan om andru x),
kindmãste lotap, nink tõtteste tijãb, et tãl-
le saap omma Ossa sest ka ollema, Kristusse
temmä Werre, Surma nink Ürrätenimisse
perrãst y). Se pijnaja Belg, iggäwetse sur-
ma Ruhilusse eest, kumma sisse ne Jnni-
mis.

s) Jak. 1, 18. t) pãt. 3, 2. u) I Jaan. 1, 9. v)
Willip, 1, 29. w) Rõm. 5, 2. x) Jaan. 10,
27. 28. y) Rõm. 8, 17. I Jaan. 2, 25.

Sest iggäwetsē Ello Lotusfest. 9

misse alla wajowa, kummil üttele Ossa ei
 olle Kristusfest nink Temmä Urräleppitā-
 missfest, om sest tullewatsē Ello Lotusfest
 Pohhalt ärrā ajetu j). Sest kelle se ärrā
 Lunnastaminne om läbbi Kristusse, se om
 Pattu andis andminne a). Se ei sa iggäwel
 ärrā koolma, enge iggäwetsē Ello pole ülies
 ärrätetus sama b). Ehk meije kül kif Kris-
 tusse Kohto Järje ette peāme tullemā c); sis
 teedwa ommete kif nink eggäüts, kumma Kris-
 tusse sisse uskwa, et nemmä ei sa mitte ärrā
 sunnitus sama, sest et se Sunistegijā Töttega
 seddā om tunnistanu d) sest et meije Kristus-
 se sisse ussume, sis ei pelgā meije ennāmb
 temmä Tullemist, enge armastame seddā, nink
 läme rutto wasta e). Ke Kristusse sisse us-
 sup, se tijāp kül pühhäst Kirjast, et Sesam-
 ma temmä Kohto moistija om f) kā tälle Woi-
 must om andnu, Jummalā Latses sada g)
 kā teddā omma Werrega kigest Pattust puhtas
 om tennu h) kā teddā ommas Jhho Luliikmis-
 ses om wasta wötnu, i), kā teddā omma Jh-
 hoga nink omma Werrega iggäwetsēs Ellos
 om söötnu nink jootnu k), kā teddā läbbi püh-
 hä Waimo om kinnitānu, et temma iggäwet-

U 5

se

- j) I Jaan. 4, 18. a) Gew. 1, 7. b) 2 Kor.
 4, 14. Röm. 8, 11. c) Röm. 14, 10. d)
 Jaan. 3, 18. päät. 5, 24. e) Billip. 3, 20.
 I. Tim. 4, 8. f) Matt. 16, 17. g) Jaan. 1,
 12. h) I Jaan. 1, 7. i) Gew. 5, 30. k)
 Jaan. 6, 54.

10 Gese iggawetse Eello Lotusfest.

se Eello Perrändaja om l). Ehl temmä nüüb kúl paljo Walloga tunnep, et temmä Comust kohhelt om ärrä rikkotu; ehl kúl peap tunnistaama, et temmä omme Pattu ei jowwa ärrä arwada, nida kui Liwa Merre Weeren; ehl temmä kúl neide perräst henda ilma Kristusseta, üttes ärrä kaddonu nink sunnitu Jnnimisses arwap, nink henda essi töist wisi ei woi kaeda: m) sis tijap temmä ommete ka, nink ussup seddä kindmäste, et temmä läbbi Kristusse om ärrä leppitetu, nink et tälle kil Nuhtlust om mahha jättetu, nink et temmä se wasta läbbi Kristusse nink läbbi ussu temmä sisse Jummalä Latses nink iggawetse Eello Perrändajas om lännu n). Se Teedminne nink wallolinne Tundminne temmä Waisusfest, temmä Häddäst, nink patlikkust Ollemisfest, ei te seperräst temmä man iggawetse Eello Lotust mitte tühias; siski ärrätap nink ajap se teddä, henda läbbi Jummalä Armo, nink läbbi pühhä Waimo Abbi, Jummalä Sönnä sisse kowwaste kinni pidäda, nink omma Usku se läbbi toita nink soetada o).

4. Jummal se Jösand, kelle Silmi een kil Usja, enne kui omma saiswa, om se Jnnimise saddamist jo ärrä nännu, enne kui
Tem-

l) Rööm. 8, 16. m) Ewees. 2, 12. n) Rööm. 8, 17. o) 1 Tim. 6, 12.

Temmä teddä olli lonu, n. ka ütten sehdä Nouwo nakkanu, et Temmä teddä siäki es tahha jättä, enge teddä temmä Häddäst pästä, n. ommast Armust wastfest ossalikkus tettä p). Ent Temmä wallits se tarbis ütte Teed, kumma päle ütšike Food Usfi es mötle, ehk woinu möttelä, ent kumma se kige suremb Arm q) nink süggäw Tarkus hendä näütneu. Sest-samast künnelep ka se Jösand meije Sunisteg-gijä Nikkodemusse wastä: Nida om Jummal sehdä Jlna armastanu, et Temmä omma ainusündinu Poiga om andnu, et kii, kumma Temmä siäse uskwa, hukka ei sa, enge iggäwest Ello sawa r). Se ainusündinu Jummal Poig, meije Jösand Jesus Kristus nink se Usk Temmä' siäse, kumma Pohhi se om, et ütš waine Pattu n. Kurrati perriš Orri, kã Hendä hukkapannemisse wãart tunnep, Kristusse mannu rühhip, nink hennele ärrä Pästmist Pattu Wallitsemisse nink Nuhtlusse alt Temmä Käest pallep, ja kii Hnsust Temmä Käest kindmä Lotussega otšip nink löwwap. N. se om seperräst se ainus Jummalast säetu Te, neile waisille nink ärrä kaddonu Junimis-sille iggäwetses Ellos š). Sëga sünniwa ka Temmä sönnä ütte: Ötse kui Moses Lanen üt-te Siugu üllendänu om, nida peäp se Junimis-

p) Ewees. 1, 4. q) Röm. 5, 8. r) Jaan. 3, 16. š) 1 Jaan. 5, 12.

12 Sest iggäwetse Ello Potusfest.

misse Poig üllendetus sama, et kii kumma
Temmä sisse us^{wa} hukka ei sa, enge iggä-
west Ello sawa t).

5. Kristuste perräst, keä kui Jummalä
Woon, kumb koggona Ilma Pattu kannap,
üttes Ohwris meije eest sanu, nink meid om-
ma Berre nink Surmaga om ärräreppitänu
nink lunnastanu, same meije sis önsas nink
perrändäme seddä iggäwest Ello läbbi Uösu
temmä sisse, ilma meije ärräteenimisfeta nink
kölbmisfeta, kohhalt nink ainult selgest Ar-
must u). Temmä päle näütäp nink juhhatap
meid se Armo • Oppus, ehk Jummalä Ewan-
geltum, Temmä Pojast Jesusfest Kristusfest,
nink se om Jummalä Käsk, et meije ussume
temmä Poja Jesusse Kristusse Nimme sisse v)
nink keä seddä teep, sel om se iggäwenne Ello.
Seddä peäb kii eggäüts nida wötma moista,
et meije Uösu sisse jäme, nink se sissen ussu-
tawä olleme ammat Surmani, Jösanda Söu-
na perrä: Olle ussutaw Surmani; sis tah-
ha minna sulle Ello Wannikut anda w). Sed-
dä mötlep nink mannitsep Jaan, kui temmä
üttep: Latsekesse! jäge Temmä mannu, et
kui Temmä awwalikkus saap, meil Julgust
Temmä Tullemissen om, nink häbbi temmä
een ei sa x). Keä nüüd seddä Jummalast
säetu

t) Jaan. 3, 14. 15. u) Jaan. 3, 36. v) 1 Jaan.
3, 23. w) Jaan. aw. 2, 10. x) 1 Jaan. 2, 28.

säetu nink kästu iggawetse õnsusse Teed kääp, se om, kää Kristusse mannu Uõsun tullep, nink Kristusse mannu ussu sisse jääp, se samma man om ka, lääbbi Jummalä Armo nink pühhä Waimo Abbi, se iggawetse Elio Lotus pohjandetu y). Ent kää tõist Teed, kui Kristus, nink Uõku Lemmä sisse omma Pää perrä hennele wallitsep, nink ilma Kristusseta, ja ilma Uõsuta Lemmä sisse iggawetse Elio perrä nõowap, Se om kaibamiõse wäärt; fest temmä pettäp hendä eõsi ärrä.

6. Paljo Innimisse omma, kumma Lihha Tahtmist, nink omma moistusse tahtmist tewa nink lootwa se man õnsas sada, kumma nemmä ommete kii üttelisse Wihha Latse omma z). Se om, nemmä omma Jummalä Wihha all. Neist mõllembist om kül siin weel kõnnelda.

Kui Armo Oppust juttustetas, sis om Kristus se Tähtlinink se Täärä estsammasst a). Sesamma om Armust meije mannu Ilma sisse tulnu, nink meije Lomust, siski ilma Pattuta, õõsalikkus sanu b). Lemmä om ennamb kui kolm kummend Wastat siin Ma pääl käänu, nink om ni häste kurjest Waimust, kui ka neist kurjest Innimissist hendä lastnu waiwata: et Lemmä meije Nõrkussega wois kannatalik olla ja eõsi teedäamisest meije

händä

y) 1 Petr. 1, 3. z) Ewees 2, 3. a) Apost. Teg. 4, 12. b) Luk. 1, 35.

14 Geseft iggawetse Elio Lotussest.

haddi tunnes c). Temmāst om meile se kallis Rahho kulutaminne Temmā armsa Essā Soāme sissest, meije iggawetseš Insusseš todū d). Kui se fige Haddāliste nink halwu Innimste Abbimees om temmā hendā ilm wāssimāttā nāitnu e). Kui se Jummalā Woon, ke meije kiki Pattu henne pāle wōtnu, om Temmā meije Absemel mitma tuhhandā rasseda Kannatamisega, Henge nink Jhho polest, seddā fige mōrrodambat nink hāūtumbat Kristifurma ārrā Kannatanu f). Omma Werd om Temmā meije eest, Pattu andis andmisses ārrā wallanu g). Surmast om Temmā jalle illestōšnu, nink om hendā ommille Jūngrile perrāst Temmā Ullestōšsemist mitto kōrda ellāwilt nāitnu, nink neidega Jummalā Rikfussest kōnnelnu h). Nelli kummend Pāiwā perrāst seddā om Temmā illes lānnu Taiwatte, om hendā Auwustussen Jummalā hāle Kāele istotanū, nink kīk Woimust Taiwan nink Ma pāāl henne Kātte wōtnu i) nink Temmā saap jalle tullemā Kohhut moissima Ellāwīde nink Kooljide ille k). Geseft Temmā saap neid kiki jalle illes ārrāimā l).

Ges

- c) Ebr. 4, 15. d) Luf. 4, 18. e) Apost. Teg. 10, 38. f) 1 Petr. 2, 22-24. g) 1 Jaan. 1, 7. h) Jaan. 20, 20. 27. i) 1 Petr. 3, 22. k) Apost. Teg. 10, 42. l) Jaan. 5, 28-29.

Sesamma Juttustamisse nink kōnne päle, mes selge nink tōttelik om, pohjandap henda Jesusse Kristusse Sullaside Juttusfi nink Armo-Oppusse Kulutaminne, kumma nüüd heikawa: O Teije Innimisise Latse! äge tekke seddā Armo Jumme henne kullen tühjās. Kik om se tarbis jāetu, et teije peāsse ommist Pattust päästerus nink õnsas tettus sama m). Kāändke henda sis ommist Pattust, kumma Jummalat nink teid tōine tōifest lahbutawa n). Meije palleme teid Kristusse Ussemel, nink Jummal mannitsep teid lääbi meije: laske henda leppitādā Jummalaga o). Teile Armo Temmist āngātās: nink kui teije Jesust Kristusst ommas Issandas nink Onnisteggijās Usu sissen wasta wōttate, nink Temmā mannu tullete; sis saap Temmā teije Pattu andis andma, nink ei sa neid ennāmb mälletāma, ehk neid ka paljo nink sure ollesse p). Temmā saap teid ka päästā Pattu Wangist nink Kurrati Kablust, kumma sissen teije jenni ajani Sunnetumma Wisil ollete kinni olnu q). Sest sesinnāne ilma Wōrst, se om se Kurrat, om jo sunnitu r), nink peās teid wabbas laskma, ni peā kui teije henda Jesusse mannu kånate s). Wōtke Onnisteggijāt

- m). 1. Jaan. 3, 8. n). Apost. Teg: 17, 30.
 o). 2 Kor: 5, 20. p). Ebr. 8, 12. q).
 Tit. 2, 14. r). Jaan, 16, 11. s). 1 Jaan.
 5, 18.

16 Gese iggäwesse Ello Lotussest.

gijät wasta, nink uske Temmä sisse, sis saap Temmä teile Woimust andma, Jummal Lat sis sada t). Temmä saap teile ütte wastset Söänd nink ütte wastset Weeld linnmä, nink teid wastses Innimissis teggemä u), nink onnma pühhä Waimo saap Temmä teije Söäme sisse andma v). Se saap teid oppetama, saatma, juhhatama, römüstama, nink fige hä sissen linnitämä w). Sis teije saate läbbi Temmä Armo Waimolikkus Innimisses sama, kumma Temmä Teije pääl kääwä nink Temmä Käsku piddäwä, nink se perrä tegge wa x). Teil saap läbbi Kristusse, Temmä nink teije Eesä mannu julge Mannu-minnekit ollema y) nink mes teije Temmä Käest palles te Jesusse Nimmel, seddä saap Temmä teile andma Temmä saap teije Jummal ollema, kää teid fige Kurja wasta kaitsep, mes teile wois Rahjo tettä, kää teil ka üttestike hääst ei sa lastma Pudust olla, nink teije sate temmä Rahwas ollema a). Jäge Jesusse mannu, nink pandge Temmä Häald tähhele, nink kääge Temmä perrä, ni kui Temmä Karja-Lambakesse; sis saap Temmä teid onnma Käega hoidma, et teije hukka ei sa', enge iggäwesse Ello perrändäte b). Temmä Waim
saap

- 1) Jaan. 1, 12. u) Hesek. 36, 26. v) Kal. 4, 6.
w) Röm. 5, 13. 14. x) Ebr. 8, 10. y) Ewees,
2, 18. z) Jaan. 16, 23, 24. a) Ebr. 8, 10.
b) Jaan. 10, 27, 29.

saap teid Armo, Rahho, Rõmo, Tassausse, Allandusse, Usutawusse, Puhtusse nink kige hä Sugguga täitmä c). Teil saap läbbi Dniisteggija Osfaust ollema kige tõiste Jummalala Lastega, Taiwan nink Ma pääl, nink neide pühhä Englidega d). Kui teije Armo sisse nink Kristusse mannu jääte, sis saap Jummal teije sissen, nink teije sate Jummalala sissen ollema e). Pätt ei sa ennamb wallitsema teije ülle, kui teije Kristusse mannu jäte, nink Sedda kõrwaste ussun kinni peäte f). Ent kui teije peässe essimä; — (nida kui Petrelejohtonu) — sis tunnistage selle Isfandalle ommi Pattu ülles, sis saap Temmä teile neid andis andma, nink teid kigest üllekohtust pohhastama g). Paljo Innimise omma nüüd ni rummala, et, kui nemmä sedda armo oppust kuulwa, kumb om Jummalala Bäggi õnsuseses kigile kumma sedda uswa h); sis wõtwa nemmä tõist ossa sestsamast, nink sedda tõist ossa ei panne nemmä mitte tãhhele. Nemmä mõtlewa: Nüüd hä kül! Kristus om meie eest koolnu, Temmä om meie

c) Gal. 5, 22. d) Ebr. 12, 22. e) Jaan 4, 16. f) Rõm. 6, 14. g) 1 Jaan 1, 9. h) Rõm. 1, 16.

Jakob Gustaf Frymberg

18 Sest iggäwetsse Ello Lotussest.

meije Pattu-Nuhstlust kandnu, Temmä om meije Wölgä massnu, nink om meid ärrä lun-nastanu; seddä ussume meije, sest ei möttle meije sukkuke katsite: sis woime ka kindwäste lota, et meije seddä iggäwest Ello perrändä-me; nink siski läwä nemmä ommete ikkes ed-desi neide kurja Tee pääs. Ent se ei olle mitte töisi, et nemmä Kristust ommas Jesandas nink Önnisteggijas ussun omma wasta wött-nu. Sest kui nemmä seddä Döppen olles tennu, sis saasse nemmä ka seddä ülles näüt-mä, mes jo enne sest ussust, Kirja nink Tund-misse perrä üteldi. Kui nemmä ollesse ni kui waise Pattase Kristusse mannu tulnu; sis olles Temmä neile neide paljo Pattu andis andnu, nink nemmä saasse Seddä paljo ar-mastama. Sest kelle paljo andis antu om, se armastap ka paljo i). Kui nemmä Kristus-se Armun ellässe, sis saasse nemmä ka Tem-mä Käsku piddämä.

Sest se Önnisteggija ütley: Kä minno-armastap, se peap ka minno Käsku f); Ent seddä ei te nemmä mitte.

Kui nemmä Ussun Jesusse Kristusse sisse ellässe, sis ollesse nemmä ka elläwä Os-sa Temmä kullen, kui se öige Wina Pu kül-len, nink saasse paljo Sukku toma d). Ent
nem-

i) Luk. 7, 44. f) Jaan, 14, 21, 23, 24. d) Jaan, 15, 5.

nemmä towa halwa Sukku. Ja kui nemmä ollesse Kristust, ommas Jesandas nink Onnistegotijas ussun wasta wötnu, sis ollesse nemmä pühhä Waimoga kui Pitsariga kinnitetu, nink sis ollesse ka neid enne nimmitetu pühhä Waimo suggu neide man löidä. Sest Pu, tuttas temmä Suggust. Lääbi Uusu same hääs Puus, nink sesamma toop hääd Suggu. Ent se Pu, kää hääd sukku ei kanna, saap mahha rajotus, nink Tulle heidetus m). Se om selle Rahwalle, kumma awwalikko Lihha Lekkō teggewa, töeste ota, kui nemmä hendä ei kää mitte kigest Söämest meije Jesanda Jesusse Kristusse pole n) Neide Usk, kumba nemmä hennel mötlewa ollewat, om üts heljow usk, kummaga nemmä essi hendä petwä: nink sest et neile se öige usk pudup; sis om ka neide iggawetse Ello Lotus tühhi nink ilma Pohjata.

Kui nüüd tahhasime ütelda; Woi! kumma Jünimisse lääbi Armo, Oppusse Juttustamisse särätse Essitusse sisse johruwa; sis olles jo parremb, et neile Ewangeliummi Juttustamissi es saasse mitte kulutetus; sis om öige kostus se päle: Se om kül essitusse mötete. Kül peäp Armo-Oppust Kristusse Sullast juttustetus sama. Melles? Kristus om neile seddä kääknu: Kulutage seddä Ar-

B 2

mo

m) Matt. 7, 16. n) Gal. 5, 19. 20 21.

mo Oppust figele Lojussefelle o). Ent se teep Rahjo? Kostus: se ei olle Armo-Oppusse Süu, enge Innimiste omma Kurri Süddä. Kas ka kül Wina Süut nink Süöki paljo Innimistist lija jomisse nink lija Sümissse tarbis kurjaste prufitas? Kas ei peä seperräst mitte ennämb Wina, ei ka Süut teggemä, nink üt-teke Nooga ennämb teetmä?

7. Kuis om sis neidega, kumma omma Mötte Tahmist teggewa, nink Wihha Latse omma p)? Ne omma Innimisse, kumma Jummalala Noowo neide Innistusfest ärrä pölgwa.

Gesinnatse Ilma Jummal, se om se Satan, om neide Möttid ärrä söggendänu, et Armo-Oppusse Walget Kristusse Selgussest neile es paistas.

Kui nemmä seddä Rahho-Kulutamist kuulwa, sis ei woi nink ei tahha nemmä mitte usku, et Jesus Kristus se ärrä leppitänne om, neide, nink se koggona Ilma Pattu eest. Et se Inniminne Jesus Kristus, kui se Wahhe-Mees, Jummalala nink Innimiste waijel, ká ka kül Jummal om, ülle fige kittedu iggäwes, hendä kiki Innimiste nink sis ka neide eest, Ärrä Lunnastamisses andnu, kíl seddä ei woi nink ei tahha nemmä usku: Eh kül Pühhä Kirri selgede seddä tunnistap q);

Se

o) Mark. 16, 15. p) Eph. 2, 3. q) 1. Tim. 2, 5. 6.

Se ei olle neide mele perräst, et nemmä läbbi
 ussu Jesusse Kristusse sisse, nink kohhalt
 läbbi ussu ütfindä, woiva nink peäwä onfas
 sama; ehk kül Kristus seddä om tunnistanu r).
 Et kii hä nink täwvelikko Unde, nink õige
 hä Tekko, Ussust Jesusse Kristusse sisse tulle-
 wa, se kii om neile kui Moistatussi Nägge-
 minne, ehk kül Jummal essii om üttelnu, et
 Jnnimisse Soame-Mötlemisse nink Nõudmis-
 se kurja omma noorest Eä: Põstwest nink ni ed-
 desi s). Siski otswa nemmä hendä essii ikkes
 wabbanda, õtse kui nemmä es olles ni wäega
 ärrärikkotu Jnnimisse. Nemmä möttlewa:
 kui meije ennege waaste elläme; nink ikkes ki-
 ge Jõuwoga kaeme, et mu Jnnimisse meid
 saasse hääs nink waas kitma; sis ei sa meile
 Jummal Onjust mitte keelmä. Nemmä sääd-
 wä hennelle sis essii omma Lihha Mele perrä
 waa nink hä Ello Kombe ette, mes ei olle
 Jummalä Sonna ei ka Kristusse Oppusse, en-
 ge neide omme Möttide perrä. Nemmä om-
 ma sega rahhul, et nemmä hennelle ni häste
 wagga nink ausa Ello nink temmä Kaswu,
 kui ka kurja Ello fige hirmsaga Mes kurri El-
 lo saatap, õige selgede ikkes Silmä ette pan-
 newa: Sis lootwa nemmä, et sesamma Tä-
 hele-panneminne kül neid saas ajama, hääd
 tetta, nink Kurja mahha jättä. Ja paljo hä

B 3

Ette:

e) Mark. 16, 16. s) 1 Mos. 6, 5. päi. 8, 21.

22 Sest iggawetse Ello Lotusfest.

Etterwõtmisse omma kül neile, nink waiwa wa hendä fige Tõemelega waaste n. hääste ellä- mä, nink seddä Wiisi lootwa sis kindmäste õnjas sada.

Nemmä omma sis kui Paggan, ke nida tunnist: Kui Jummal mulle ennege Ello ül- les peap, et saas kawwa ellämä, nink kui Nemmä mulle ennege suurt Barra siin Ilman annap: Sis ma tahha jo essi kaeda nink hoold kanda, mes Waggauft puttup! Ent ni peä kui nemmä fige omma Elloga seddä peawä näütmä: sis ei woi kül tõist Wiisi olla, kui se, et nemmä essi tundwa, neile kōhhalt woimat- ta ollewat, hennese ütte wastset Sõänd luv- wa. Nemmä ei kõhta fige omma Waiwa- ga Jummalat armastama, figest Sõämest, figest Melest nink figest Jõuwust, nink omma Lāhembat kui hendä essi; Ne omma omme- te ne fige suremba Kāssu t). Kui neide lomo- lik Urarilikminne essierrälikkult Kōrkus om, sis ei ja kül ne hendä essi mitte figest Sõämest allandlikkus teggemä. Kui nemmä Lomust wāega Ahnuusse Wallitusse all saiswa; sis ei jōrowa nemmä mitte omma Sõänd sest poh- hastada. Kui lihhalikko Himmo neide ülle wallitsewa, sis ei sa kül essi ommi Sõamid neist wabbas tettä, et neide Süddä tasfats ses, kannatalikkus, nink rahholikkus jääs. Kui

t) Matt. 22, 37. 38. 39.

Kui nemmä Comust wäega wiſhatſe, ilm kans
 natamatta, nink ilma rahhota omma, ſeddä
 ei jöwwa ne mitte hennele ſaata. Nink nida
 om ſigin Aſjun, meſ Soänd putwa. Ent
 wäljäſt piddi woïwa küſ paljo Aejo harjotada,
 meſ ka hää omma, nink neile nink muile tul-
 lulikko omma, nida kui om: et nemmä taſ-
 ſatſe Melega egga ütte orjawa, töiſt ni paljo
 kui Joud kannab wöttwa awwitada, henneseft
 paljo Kitmiſt ei te, ennämb ei towota muile, kui
 woïwa nink tahhawa piddäda, omma Amme-
 ti, ehk Tallo Tööv lige uſſindusſega tähhele
 panna, kellege Rauban, nink Kauplemiſ-
 ſen Rahjo ei te, parrauſſen kiki waſta otſwa
 olla, neide Kõnne ſiſſen Tõtte mannu jäwä,
 Waift Rahwaſt neide Jöwwo perrä awwita-
 wa, Tõbbiſid ni paljo kui woimalik, kaewa,
 kellege Melega Pahhanduſt ei te, Rahjo töiſ-
 te mant hoitwa, kon eäle woïwa; Häddäliſ-
 tille Halleſtuſt näütwä, ſäetu Ullembille ſõn-
 na wõtkikko omma, neide waſta õkwalikko,
 kumma neide Hõlekanmiſſe all omma, nink
 niſugguſi weel ennämb. Ke henda nida pid-
 däwä, neid kittetas waas Innimiſiſ, nink
 teddä Kigiſt armaſtetas. Ei kaeta mitte per-
 rä, meſ Lätteſt ſe wäljä keep; enge Sarät-
 ſelle om omman Ellun kigiſt Kittuſt nink Au-
 wo, nink nemmä ſawa jo ſiin ajalikkun Ellun
 omma Palka lätte.

24 Gese iggäwetsse Ello Lotusfest.

Ent kas om sesamma neide Käüminne se Te, iggäwetsse Ello pole? nink kas teniwa ne omma Teggo dega seddä iggäwest Onsusf ärrä? Nink kui nemmä ka omma Lotust se päle pannerwa, kas nemmä sega Jummalä een sawa saisma jämä? Käl nida mötlewa nemmä essi nink ka mu Innimisse, kumma wäljästpiditsit Ello, Kombid kaewa: Ent Jummal kaep Söame sisse, nink ne Innimisse arwotellewa ennege seddä, mes Silmi een om. Ne Wariseri peijewä hennesest paljo Lukku, nink lodiwa Onsas sada, läbbi neide omma Teggo de. Nemmä teiwä pikkä Palwoussi, nemmä anniwa paljo Andit Waistille, nemmä paastsiwa Näddalil katskörd, nemmä anniwa Kümnest, mitte ütfindä neist Abjust, mes Jummal olli kasknu Kümnest anda, enge nemmä anniwa ka figest ommaft Warrast nink Sissetullemisfest. Nemmä es otsi se man käl muud middäge, kui essi hendä, nink neide omma Luwo.

Seperräst üttel se Onnisteggijä neist? Neil om omma Pall Käen, nink kui teije Digus ei olle mitte paljo parremb, kui Kirja tundjide nink Wariseerde digus, sis ei sa teije mitte Taiwa Rikkusje sisse tullesma u).

Kil ne Innimisse, kumma läbbi neide omma hä Ello nink Teggo, iggäwest Ello
ots

u) Matt, 5, 20, päät. 23, 5.

otšwa árrá orjada, ei peá mitte ennege se pá-
 le kaema, mes nemma teggewá; enge se pále
 ka, mes nemmá mahha játwá, nink Wólgo
 jáwá. Nink saál útlep se Kirri: Árrá wan-
 noto olgo eggáuts, ká mitte ei já fige se sisse,
 mes Sádus púwáw v). Nink; kui keáke
 seddá koggona Sádust peáp, nink teep Pat-
 tu útte Kásfu wasta, se om koggona Sádust
 úlle astnu nink wólgo w). Ent nemmá peáwá
 tunnistama, et nemmá fige suremba Sádus-
 se Láhte man, mes Jummal om kásknu, al-
 laste nink palja omma. Sest neile pudup,
 nida kui enne útteldi, tõešte se, et nemmá
 Jummalat ei armasta figest Sõamest, figest
 Hengest, figest Melest nink Jõwust, nink
 et nemmá omma Láhhembat ei armasta kui
 hendá essi. Nemmá omma waise, Kõrkus-
 se, ehk Ahnusse, ehk Lihha himmo Orjaja,
 nink Láütjá; nink sawa kúl koggona figest
 Kurjast Himmust wallitsetus. Mes tarbis
 weel woip sest kõnnelda? Se Onnisteggijá
 kássep ommille Jüngrille, Seddá Ewangeli-
 umi kulumama figille Lojusfelle; Se om, ni
 háste Pagganille, kui Judalisfille; nink pan-
 nep weel mannu; keá ussúp nink ristitäs, se
 saap õnsas sama; ent ká ei ussu mitte, se saap
 árrá sunnitus r). Se Jõfanda Sõnna saap

v) Kall. 3, 10. 5 Mos. 27, 26. w) Jak. 2, 10.
 r) Mark. 16, 16.

26 Sest iggäwetsē Ello Potusfest.

neid sundma wiimset Päiwäl. Kui nemmä ütlewä: Meije teme ommete mes meije jöw-
wame, nink ennämbät ei woi nink ei sa Jum-
mal meije Käest mitte küsfinä; ehk kellege In-
nimisse Käest nõudma; sis om eesmält seddä-
maid küsfiä: kes teed, kas se ka töisi om, et
teije teete, mes teije jöwwate? Sest sega om
paljo üteldu. Ent Jummal tijäp, kas se
töisi om.

Töiselt; kui meije middäge ei te, kui en-
nege seddä, mes meije woissime tettä, sis jääp
kül weel paljo Wölgö.

Sest mes köhtame perräst seddä Sadda-
mist, kui Jhho nink Henge kohhalt ärrä rikko-
tu, ommast Melest ehk Wäest tallitada ehk tet-
tä? Sest se om, mink perräst Jummal käs-
sep et meije temmä armsa Poja sisse peäme usk-
ma y) nink kui meije seddä läbbi Temmä Ar-
mo teme; sis same meije Pattu andis and-
mist. Jummal wöttäp meid ommis Latsis
wasta. Temmä kinnitäp meid omma pühhä
Waimoga, nink teep meid wastis Eod-Us-
jus; Temmä täüdäp meije Soämid omma
Armoga; Temmä Arm teep, et meije Temmä
Käske peäme, nink et Temmä Käske meile
räsedas ei lä. Sis woip ütš usklik Inni-
minne Paawliga üteldä: Minna köhta kif
Kristusfen, kã minno wäggewäs teep y).

y) Willip. 4, 13.

Kunna niid se Rahtas, kumma läbbi omma Waggausse nink hä Teggoden onfas tahtwa sada, Kristust ussun wassta ei wotta mitte: kuis woiwa nemmä sis üteldä, et nemmä kii teggewä, mes kôhtawa, Jummalalle Mele perr, nink sest iggâwetssest Ellost osfalikkus sada? Nemmä jätwä jo seddä Jummalast essi säetu Nduwo neide ommas Onsusse, rumma, laste ärrä. Seperräst om ka neide Lotus tühhi.

8. Kunna nemma sis saasse ette käändmä; et se Kirri essi ütley, et Jummal eggä: üttele temmä Teggode perrä saap tasfoma, nimmitet, Kittust nink Wuwo, nink hukkaminematta Ollemist neile, kumma Kannatusset Häteggote tetten otšwa iggâwest Ello a). Sest sammast Tunnistusfest ütlewä nemmä olles awwalikkult nättä, et ne, kumma läbbi hä Teggode iggâwest Ello otšwa, ei olle kii mitte Essitusse Te pääl, enge neile om Bibli ramato perrä iggâwetsse Ello Lotust; nink kii Jummalala Tototusse omma Ja nink Amen b).

Se päle kosta minna ka: ne Jummalala Tototusse omma ilm rikumatta töisi, nink neid töeste täüdetäs; ent temmä ei lä neile Rahtus, kumma seddä Ewangeliummi wassta ei wotta, nink meije Jssandalle Jesussele Kristussele Sönnä wotikkus ei sa. Sest neide Sönnu sissen, kumma seddämaid päle tullewa

a) Röm. 2, 6, 7. b) 2 Kor. 1, 20.

28 Sest iggäwetse Ello Lotussest.

wa, loetas nida: Neile, kumma seddä Töttet mitte ei kule, Oht nink Häddä: Willitus nink Wihha: Hirm nink Kurbus ülle Eige Innimiste Henge, kumma Kurja teggewä, esherrätkkult Judalissile nink ka neile Krekalissile c).

Eggaüts Inniminne, kelle Jummal seddä Ewangeliummi meije, Isandast Jesussest Kristussest om lastnu kolutada, nink seddä ainust önsas teggewat Töttet, seddä Tunnistust temmä Pojast, seddä Temmä Ilma Önnisteggijäs om lähätänu d), Eöämette tuowa, teep sis hirmsat nink Sundusse wäart Wattu, kui temmä seddäsamma Jummalat Töttet wasta ei wotta. Jaan ütley: kâ Jummalat ei ussu mitte, se teep teddä Wölsjas, sest temmä ei ussu mitte seddä Tunnistust, mes Jummal essi tunnistap ommast Pojast e). Kas säräne Innimenne ei te wäega hirmsaste Kurja? Sest mes woip kurjemb olla, kui se, kâ Jummalat Wölsjas teep, ja Armo Oppusse Töttet, mes Temmä meile om andnu, nink läbbi pühhä Waimo Taiwast lähätänu f), wallatummal Kombel ärrä pöllep?

Meije ei kōnnele mitte neist, kumma seddä Armo Oppust Jesussest Kristussest ei olle eäle weel kuulnu; sest kuis woiva nemmä se
sisse

c) Röm. 3, 8. 9. d) 1 Jaan 4, 14. e) 1 Jaan. 5, 10. f) 1 Petr. 1, 12.

sisse usku, kellest nemmä middäge ei olle kuulu-
nu? nink kuis woiva nemmä middäge tem-
mäst kuulda, tunna neile ei juttusta? g) Nem-
mä elläwä sis, nink mõnnikõrd ilma Güta
Kummalusen; nink seperräst ütlex se Apostel:
Jummal om Kummalusse Aiga-sallinu,
nink nüüd kässep Temmä kiki Innimissi kigen
paigan, hendä Pattust läända h). Jummal
olli Kristusse sissen nink leppit seddä Alma
essi hennega ärrä, nink es arwa neile neide
Pattu mitte i). Seperräst kui nüüd ütse, kã
Jummala pelgik Paggan, õtse kui se Pã-
Mees Kornelius kã olli Pagganist, nink kã
ikkes allasi Jummala pole puhkas, kã Rah-
walle paljo Andit wõt jaggada, nink muid
häid Tekko teggi k), se Säädukse perrä el-
läp, mes Jummal kigille Innimissille Sõäs-
me sisse om kirjotanu; sis tõtten üteldäs, et
temmä hä teggo tetten iggäwetsse Ello perrä
noudnu, nink sis meije woime tõeste kindmä
olla, et Jummal talle Kittust nink Alwo nink
hukkaminemättä Ollemist saap andma, nink
teddä Tõtte Kundmisselle saatma, et temmä
kã Kristusfest ärrä orjatu Onsusfest õsalik-
kus saas.

Sest ütsize innimisselik Loom ei sa mit-
te Umbusse perräst ärrä sunnitus, kui ütfindä
ne.

g) Rõm. 10, 14. h) Apost. teg. 17, 30. i)
2 Kor. 5, 10. k) Apost. teg. 17, 31.

30 Sest iggäwetsse Ello Potusfest.

nesamma, kumma seddä Armo Oppust, mes Jummal lassep kulumada, wallatummal kombel ärrä pölgwä, nink keelwä Jummalä Töttet wastä wötma nink kuulma l). Se om sis mes Jesus ütlep: Kä ei usju mitte, se saap ärrä sunnitus; nink se ei puttu sis Paggande Rahwast mitte. Sest Jesus kōnnelep üt-sindä neist, kummille se Armo Oppust kulutetas. Kui nüüd ütš Jannimine, kä Kristusse päle om ristitu, nink kummal Armo Oppus Kristusfest om kulutetu, nink se usk Kristusse sisse ette pantu m), seddäsamma Töttet ei tahha kuulda: sis saap temmä Waiwa kannatama nink iggäwetsse Hukkatusse sisse minnemä, sesamma omma sure Pattu perräst, et temmä seddä meije Jesanda Jesusse Kristusse Armo Oppust ei olle wöttnu kuulda n). Nink teddä ei sa se middäke awwitama, kui temmä ütlep: Minna olle Kannatussega häid Teggode tetten iggäwetsse Ello perrä ndudnu; fest temmä om ütš Wölsja, nink temmä sis-sen ei öle üttele Töttet o). Kuis woip sesamma hendä Häteggode perräst kittä, kä seddä Jummalä Käsku, et meije peäme uskma Temmä Poja Nimme sisse p), wallatummal Kom-

l) Mark. 16, 15. 16. m) Apost. teg. 17, 31.
 n) 2 Tess. 1, 8. 9. o) 1 Jaan. 2, 4. p) 1
 Jaan. 3, 23.

Kombel árrá póllep, nink omma Söänd árrá kánáp.

9. Et se iggáwetse Ello Lotus Jum-
mala Eastille kindmá om, sedda náütáp Apost-
li Mannitus, fá Jssanda Roggodusfelle kir-
jotap: Olge ikkes walni eggáüttele kostma,
fá teije fáest Arwo púwáw, se Lotusse per-
rást, kumb teije síssen om q). Ent mes om
meije Lotusse Pohhi? Se om meije Jssand
Jesus Kristus r). Lemmá om omma mörro
Kannatamisse nink Surmaga meije Pattu
Wólga kandnu, meije Südá massnu, nink
seddá Nuhtlust kannatanu, mes meije ollime
árrá teninu.

Seddá finnitawa ka ne kalli Towotusse,
kumma Ossast Kristusse selge Söanna omma,
mes Lemmá Jungrist lábbi púhhá Waimo
tunnistetu s). Se púhhá Waim esfi, kum-
maga nemmá omma ötse kui Pitsatiga finni-
tetu, nink fá neide Söämen elláp, om se ig-
gáwetse Ello perrándusse Rihl t). Se iggá-
wetse Ello Lotus om sis Uskúkkuist mitte Liwa
pále, seddá wáhhemba Tule sísse ehhitetu, en-
ge selle om kúl kindmäs Pohhi.

§ 10. Sisli tulleb se man weel Mótles-
minne ette, mes meije ka ei woi táhhele pan-
nematta játtá. Se om: kui iggáwetse Ello
Lo-

q) 1 Petr. 3, 15. r) Kol. 1, 27. s) Jaan. 3,
15, 16. t) Ewees. 1, 14.

32 Sest iggätwetse Ello Lotusfest.

Lotus Jnnimisse man, ei peä mitte tühjäs jär
 mä, sis om ainult waja, et temmä Kristus-
 se mannu, nink jääs tälle ussutawas ammal
 Surmani. Siski om ka selge, et Jnnimisse
 läbbi Pattu pettusse ehk mitmal Wisil, ussu
 polest ötse kui Laiwa hädda kannatawa, nink
 ussutawas ei jä. Se om kül töisi, nink
 sest löwwäme meije paljo Genkojo, ei ütfindä
 pühhan kirjan, enge meije same neist, Jummal
 parrako, ka saggede filmiga nättä. Seper-
 räst mannitsep meid pühhä Kirri, et meije
 henne ülle walwasse, nink seddä Armo, kum-
 mast meije ilma omma Ürrätenimisse nink Lõ-
 ta osalikkus same, ussutawalikkult hoijasse,
 nink sure holega wasta wöttasse nink hennele
 Kaswus pruksisse u). Sest kelle ei olle mitte,
 se om, ka seddä Armo nink Andit, mes tälle
 figginep, ussutawalt ei pruki, enge sed-
 dä ilma asjanda wasta wöttap, sellesamma
 käest saap ka se, mes tälle om, ärrä woetus
 sama v). Ka ütlep Önnisteggijä: eggäütte
 Ossa minno Källen, kumb Sukku ei kanna,
 saap mahha raijotus nink wäljä heidetus, nink
 kuiwap ärrä: nink särätid ossa koggotas, nink
 wislatas Tulle sisse w). Ja Pawel ütlep:
 saatke et teije önsas sate Peljo nink Wärrise-
 missega x). Se om Ürräunnetage mitte, et
 teije

u) Mark. 13, 37. v) Matt. 13, 12. w) Jaan.
 15, 1. 6. x) Willip. 2, 12.

teije waise Innimisse ollete, kumma omma Barra sawwitsen Annuman kammate: Teije kōnnite otse kui palja nilbe Jā pāāl, kus teije ussinaste woite sabbada, nink seddā Barra mes teile om Kätte usjutu, ārrā kaotada:

Seperrāst pandge kiki ommi Sammu nink Kāumist tāhhele, nink peljāge essi hennese eest.

Ent kui keāke seddā teep, nink hendā kui ütš waine Pattane kā ilma Onnisteggiajā middāke ei woi tetta)), ikkes Jesusse Kris- tusse man hoijap, nink Temmā Tāwweus- sest Armo Armo pāle wōttap; se woip rōmo- ga kindmās jādā, et temmā Lotusfelle ei sa Pudust ollema. Sest se Onnisteggiā om us- sutaw, nink ütsep ni, kui se hā Karjus, kā omma Ello Lambide eest om andnu: Minno Lamba kuulwa minno Hāāld, nink minna tunne neid, nink nemmā tulleva minno per- rā, nink minna anna neile seddā iggāwest El- lo, nink nemmā ei sa eāle hukka minnemā, nink keāke ei sa neid minno Kāe sissest wāljā kiskma; se Esā, kā neid mulle om andnu, om suremb, kui kīk, nink keāke ei woi neid minno Esā Kāe sissest wāljā kisku)).

II. Mes jōsep sis, sest iggāwetse Ello Lotussest ni kui Lāttest, ni peā kui sesamma lābbi pūhhā Waimo meije Sōāmen Maad
lōw,

)) Jaan. 15, 5. 3) Jaan. 10, 27. 29.

E

Antar Gylbergen

lõwwap nink saap? Gesmält, ütš allandslik
 ko Zimmettelminne, (Zummala Armo) täüs
 Kittust nink Tenno, ütte ärrä rikkotu nink
 patličko Znnimisse wasta. Gese se Arim ei
 olle mitte ütšindä eggä Hommongo wastne, en-
 ge näütap hendä ka meije kullen ikkes ausam-
 bas nink wäggewambas. Meije same Tund-
 mist, et Zummala sissen käl pallaw Himmo
 nink ilm täütmaßtä Tahtminne om, ommille
 Lojusfille, nink ešsierrälilikult Znnimisfille,
 hääd tettä, nink neid häddäst ärrä pästä.
 Temmä se Zsänd Zummäl, römustap hendä
 ennämb, kui Temmä keddäge lõwwap, kã
 Temmä Armo tahhas hä melega wasta wõt-
 ta, kui Znniminne hendä woip römustada,
 kã Armo saap; nink se läap ikkes eddesi.

Mes meije saasse ütlemä üttest Kunning-
 gast, kui temmä ütte többist kolu Santi, kã
 temmä Kunninglikko Arwo taht rikku; wab-
 ba Armo ajamisse läbbi henne mannu lasseš
 kutsu, se Tototusse kinnitamissega, et tälle
 tahhas kil andis anda, mes temmä eäle Kuria
 nink pattu olli tennu, kui temmä ennege om-
 me kurja Tekko saas tundma tunnistama, nink
 mahha jätmä? Mes, kui temmä seddä sam-
 ma Znnimist Pohjani lasseš ärrä süttidädä
 nink teddä Pääst Jalla Tallani kalli Reiwä-
 ga ehitama? Mes, kui temmä teddä Pojas
 saas wasta wõtma, nink omma Kunninglik-
 ko

Ko Lawwa mannu kutsma? Mes, kui tem-
mäle ni suurt Armo saas näütmä, et lubba
eggal Ajal tulla, nink tälle kif omma Pudust
ütteldä? Mes, kni temmä tälle Lubba saas
andma, Temmä Barrast hennele ni paljo wöt-
ta, nink Tarwidusse perrä ni paljo pallelda,
kui tahhas? Mes, kui temmä teddä omma
Aino Kunninglikko Poja kaas Perrändäjä-
tees nink kinnitäs? Seddä kif, nink weel pal-
jo ennämb, teep Jummal, mitte ennege ütte
Aino, enge ilm arwamatta Junimiiste hullkaga,
kumma tälle wäega Teotusfi nink Pahhandust
omma saatnu.

Ent mes peäme ütlemä? Arm om Tem-
mä Svänd sundnu omma Poiga lähätä, et
La me eest Waiwa tundnu, Pörgu Tullest
meid ärrä lunnasta. Nink sesamma Temmä
armas Poig saap Ohwris meije eest, nink las-
sep hendä kui Kurjateggijät ärrä tappa, et
Temmä meid saas ärrä leppitama nink lun-
nastama. Sest Ajast sani kui se om sündinü,
ei woi meije uüüd muud kui Armo nink haäd
Temmä Käest ota. Nink kif mu Onnistus
nink Onsus, mes Temmä meile armust annap,
josep sestsamast omma Armo Lättest.

12. Se iggawetse Ello Lotus om ka
meije Kinnitus Kurbussen nink Willetsussen,
mes Jummalä Easte päle tulleva. Meije peä-
me läbbi paljo Willetsusse Jummalä Riiki sis-

36 Sest iggäwetse Ello Lotussest.

se minnemä Kirja Tunistusse perrä a). Sis om nüüd se meije kige suremb römüstaminne, et Willeffus ei tulle ni koggematta, enge tullep selle Käest, keä meid kui ommi Latfi nida armastap, et Temmä ka meije Pä. Juuse är rä loep, nink se ülle walwap, et ütšike Juus, Karw mahha ei satta, ilma Temmä Tahtmisseta b). Sis Temmä ešši kii Usja nida kånöp, et neile, kumma Jummalat armastawa, kii hääs tulleva c). Päle se römüstap meid ka se, et meil ütš Kõrge Preester om, kää kigin om kiusatus sanu, õrse kui meije, siski ilma Patuta, nink kää kannatalik om meije Nõrkussega d). Temmä loep Baggu Silmä Wet, kui neid siin waiwatas, La pannep Paigal, Täl om Kott, kun seddä hoijetas. Sel pühhäl Waimule om ka eššierälikkult meije man se römüstamisse Ammet, nink algatap meije Meelde ussutawalt Onnisteggijä Waiwa nink temmä Kannatus, Sis tullep ka weel Kirja Römüstamisse päle, et meije Willitsus, kumb ajalik nink kerge om; ütše iggäwest nink ülle wäega suurt Auwustust saatap e). nink et sessi nätse Uja Kannatus ei olle arwada se Auwustusse wasta, kumb meije kullen peap arwaldetama.

Apost. Seg. 14. 22.

- a) Apost. Seg. 14, 22. b) Matt. 10, 30. c). Röm. 8, 38. d) Ebr. 4, 15. e) 2 Kor. 4, 27,

13 Se iggáwetse Elio Lotus tulley meile ka háás kui meid mannissetas f). Dtske seddá, mes úllewán om, nink ei mitte seddá, mes Ma páál om g). Kunna meije seddá Taiwá perrándust sega arwame, mes Iln woip anda, nink mes meid púhhast Waimust oppetetas; sis tunnistame: Mes omma sesinnatse Ilna Barra? Peo táús Eijwa náús, nink úts henge Murre; Mes om sesinnátse Ilna Aluw? Se om se Mótte, kuis mu Innimisse meid piddáwá ehk arwawa. Se ei woi meid, kui meije seddá dígede táhhele pan-neme, ónnelikkus tetta. Sest kas keáke sest rikkas saap, et teddá eggámees, ehk ka paljo rikkas piddáwá? Kas temmá se lábbi saap moistlikkus, ehk oppetetus, ehk dígedas sest, et mu Innimisse teddá moistlikkus, árrá oppetetus, nink dígedas arwawa? Nida om se ka Innimisse há Pólwega mes kutfutas háás Páiwis. Kas se ei olle nida wiisi, et ne há Páiwá ikkes kige ennámhá Waiwa hennega towa? Ká núüd omma Sódamega Ónnis-teggijá kúllen poop, se káüp ka temmá Sónna nink temmá Genkojo perrá. Nink sis ei olle temmále muud middáke waja kui seddá táhhele panna, mes temmá (5 — 6 — nink 7 — Pá-túkkun Matteusse Ramatun) lówwap; sis saap temmá Jesusse Kristusse Melesi peá

f) Róm. 8. 18. g) Kol. 3, 2/4

38 Sest iggäwetse Ello Lotusfest.

kindmäs sama. Kui temmä sis päle loep, mes Willippi toisen Pätükkin kirjotet: Säräne Meel olgo eggäl üttele, kui Jesussele Kristussele ka olli h). Sis näep temmä ussinaste, et temmä ei peä otšma, mes Ma pääal om, enge seddä; mes üllewän om.

Kui nüüd se iggäwetse Ello Lotus päle tullep: sis arwap temmä kif sedda, mes Ilm woip anda, otše kui Barjus, nink tühjäs ja Markunas, nink otšip Waimolikko Onnis- tamissi taiwalikkun Hään.

14. Üts Ašsi om Jummalä Latsille se iggäwetse Ello Lotusse man ilm wälja pajatamatta armas. Neide Süddä armastap Jesusst, led- dä nemmä ei näe mitte i): nemmä maitšwa nink näggewä, kuis helde Lemmä om k). Nem- mä kuulwa kui Kristusse Karja Lamba, nei- de Karjusse Häälb l). Nemmä teedwä ka, nink tundwa, et Lemmä neide man om, om- ma Lototusse perrä: Minna olle teije man eggä Päiwä, ammak Ilma Otsani m). Se om selge Arm nink Onsus. Sest se Onnis- teggijä ütlep: Onsa omma no, kumma ei näe, nink siški uskwa n). Meile om sis Onnisteg- gijä Silmi een, esšierälikkult se Surma Pal- gega, kuis Lemmä meije Pattu perräst Kisti kullen

h) Willip. 2. 5. i) 1 Petr. 1, 8. k) Paul. rom. 34, 9. l) Jaan. 10, 27. m) Matt. 28, 20. n) Jaan. 20, 20.

Küllen omma Werd ärrä walladen om ärrä koolnu. Ent sen Luwustussen, mes meije loda me, same meije Temmä ümbre ollema eggäl Aljal, nink meije same teddä omni Silmiga näggemä, nida kui Temmä om o). Seddä himmustap üts Süddä, kã täüs Armo om Temmä wasta, nink römüstap hendä sest p).

15. Weel om üts Usfi Weelde algatada, kã iggawetse Ello Lotusfega om ühhendetu, nink mes sest sammast ni kui Lättest josep. Jaan ütlep omman eesmätsen Epistlin 3, 1. Minno Arma, meije olleme nüüd Jummalä Latse, nink weel ei olle awwalikkus sanu, mes meije same ollema. Ent meije tijame et meije kui temmä awwalikkus saap, same Temmä Saarnatse ollema, sest meije same teddä näggemä, nida kui Temmä om. Nink kel säräst Lotust om, se pohhastap hendä, nida kui Temmä puhhas om. Meije Isanda nink Onnisteggijä Kannatus nink Surm om, mes meid kige ennämbeste ajap neid Pattu paggema, nink neist wabbas nink puhtas sada. Sest kã temmä sisse ussup, mötlep sis nida: Woi! kuis minna peäs seddä hennele weel hoitma, mes minno armsalle Onnisteggijälle säräst Waiwa om tennu, et Temmä Kristi küllen om ärrä koolnu? Kui Pat om säräne hirmus Usfi, kelle Nuhtlus es woi muido keäke ärrä kanna:

o) I Jaan. 3, 2. p) I Petr. 1, 8.

40 Sest iggäwetsse Ello Lotussest.

natada, kui minno Issand läbbi omma Sur-
ma: sis ei tahha minna tedda henne man
ennämb sallida. Jummal, kã mulle ni pal-
jo Hääd teep, wiikap Pattu, nink minna
peäs armastama? Jummal hoidko! konna
niuid särätselle Waiselle Pattatselle kã Hales-
tust sai, se iggäwetsse Ello Lotus om; sis om
temmä Süddä täüs Tennamisüst, nink alland-
liikust Rittussest häbbilil, nink se Arm Je-
susse Kristusse wasta, kelle päle temmä On
om pohjandetu ajap tedda ilm jätmättä, Püh-
häusse perrä kiusama, kummata keäke Is-
sandat ei sa näggemä.

Täl olgo fige eest Muu
iggäwes. Amen!

Peter Gustav Ripenke

Peter Gustav Ripenke

Hapsa den 10de Novem

(1836)